



Onderwerp Verkenning rapport Cohen

Steller F.E. van 't Hooge

De leden van de raad van de gemeente Groningen  
te  
GRONINGEN

Dr. J.P. Rehwinkel  
Burgemeester

Postadres  
Postbus 20001  
9700 PB Groningen

Bezoekadres  
Grote Markt 1  
Groningen

E-mailadres  
burgemeester@benw.groningen.nl

Telefoon (050) 367 78 05 Bijlage(n)

Ons kenmerk bd13.3625917

Datum 10 APR 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Telefoon  
(050) 367 76 03

Fax  
(050) 367 77 51

Geachte heer, mevrouw,

In de raadscommissie F&V van 13 maart 2013 heeft u verzocht om een (eerste) reactie op het rapport van de commissie Cohen over 'project X' in Haren. Het rapport is zeer uitvoerig en omvangrijk en vooral aan de verantwoordelijken binnen de gemeente Haren gericht. Daarnaast bevat het aanbevelingen en conclusies die niet alleen de rol van de burgemeester van Groningen raken, maar ook de politie eenheid Noord-Nederland en de Veiligheidsregio Groningen. Ik zal u een beeld schetsen van de belangrijkste consequenties van het rapport voor mijn handelen vanuit deze drie rollen en de vervolgstappen die ik naar aanleiding van het rapport zal nemen. Voor het overige zal ik in deze brief geen oordeel vellen over de gebeurtenissen in Haren.

Zoals u weet heb ik verschillende functies als het gaat om openbare orde en veiligheid. Niet alleen ben ik burgemeester van Groningen, ook ben ik voorzitter van de veiligheidsregio Groningen en regioburgemeester van de politie- eenheid Noord Nederland (Groningen, Friesland en Drenthe). Het rapport van de commissie Cohen heeft voor al deze rollen gevolgen. Ik zal vanuit de verschillende functies in hoofdlijnen trachten aan te geven wat ik van belang acht in het rapport Cohen. Vervolgens zal ik ten aanzien een tweetal specifieke thema's; sociale media en alcohol, aangeven welke lessen ik uit het rapport reeds getrokken heb.



## **Burgemeester van Groningen**

Als burgemeester van Groningen ben ik, zoals u bekend is, verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid van de gemeente Groningen. Tijdens rampen en incidenten die de openbare orde betreffen neem ik, samen met de lokale driehoek en/ of het gemeentelijke beleidsteam (GBT), besluiten die de openbare orde en de veiligheid van Groningen ten goede komen. Het rapport Cohen geeft aanleiding om de rol als burgemeester in dit proces steviger neer te zetten. Om ten tijde van crisis goede besluiten te kunnen nemen is een burgemeester afhankelijk van juiste en volledige informatie en adviezen. Wat het rapport Cohen duidelijk maakt is dat ook ik als burgemeester, gedurende het proces beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (BOB), steeds kritisch moet blijven, moet doorvragen en moet blijven controleren of iedereen hetzelfde beeld van de situatie heeft.

Een geruststellend “wij hebben het onder controle” of “volgens onze informatie zal het allemaal wel meevallen” is niet afdoende. In het vervolg zal preciezer moeten worden nagegaan hoe informatie verzameld is, op welke wijze deze informatie geanalyseerd is, hoeveel (politie)mensen beschikbaar zijn, wat hun opkomsttijd is en wat de scenario's zijn. Daarnaast zal er in de voorbereiding op moeten worden aandrongen deze scenario's met elkaar door te nemen. Op basis van goede informatie en scenario's kan ik besluiten om mijn (nood)bevoegdheden in te zetten.

Ik realiseer mij maar al te goed dat in een daadwerkelijk acute crisis al deze processen onder tijdsdruk komen te staan. Het gaat dan om vertrouwen in elkaar en elkaars expertise. Ik ben als burgemeester van Groningen in gesprek met de districtschef van Groningen/Haren om met elkaar afspraken te maken over hoe het verbeterplan van de politie in Groningen nu geïmplementeerd gaat worden. Met een groot evenement als Koninginnedag in het vooruitzicht moet de politieorganisatie volstrekt geolied zijn en volledig klaar staan, mocht een situatie onverhoopt uit de hand lopen.

Voorkomen is beter dan genezen. Ik zet daarom vooral in op preventie. Preventieve maatregelen zijn niet altijd eenvoudig te nemen. Ook door uw raad word ik aangesproken op de, in de ogen van bijvoorbeeld horecaondernemers, soms vergaande preventieve maatregelen. Goede preventieve maatregelen kunnen echter voorkomen dat in crisis teruggevallen moet worden op noodbevoegdheden.

### **Regioburgemeester**

Als regioburgemeester heb ik geen rol tijdens rampen en crises. Sinds 1 januari 2013 is de Minister van Veiligheid en Justitie verantwoordelijk voor het beheer van de politie. De Minister dient er op toe te zien dat het door de korpsleiding Noord Nederland opgestelde verbeterplan, daadwerkelijk geïmplementeerd wordt. Minister Opstelten heeft in zijn brief van 28 maart 2013 aan de Tweede Kamer een reactie gegeven op de bevindingen van de commissie Cohen.

Als regioburgemeester treed ik op als spreekbuis van de 62 gemeenten in de eenheid Noord Nederland. Ik hecht er daarom veel waarde aan om eerst met mijn collega's van gedachten te wisselen over het rapport van de commissie Cohen, de evaluatie en het verbeterplan van de korpsleiding Noord Nederland en de brief van de Minister (tevens korpsbeheerder) van 28 maart 2013. Hiertoe heb ik alle burgemeesters van Groningen, Friesland en Drenthe uitgenodigd voor een bestuurlijke conferentie op 18 april 2013.

Met de uitkomsten van deze conferentie zal ik eventueel ook het gesprek aangaan met de Minister.

### **Voorzitter Veiligheidsregio**

Als voorzitter van de veiligheidsregio kom ik in functie bij GRIP 4, als voorzitter van het Regionaal Beleidsteam (RBT). Een GRIP 4 treedt in werking wanneer een calamiteit zich afspeelt in meerder gemeenten (de Wet veiligheidsregio's spreekt over: meer dan plaatselijke betekenis). In de Veiligheidsregio Groningen hebben we 'kaders voor de GRIP' vastgesteld waarin afspraken zijn vastgelegd over de GRIP opschaling.

'Project X' had alleen betrekking op de gemeente Haren. Het incident was niet gemeentegrensoverschrijdend. Daardoor zag ook de burgemeester van Haren geen noodzaak tot opschaling naar GRIP 4. De commissie Cohen is van oordeel dat er überhaupt niet naar een grip-structuur opgeschaald had hoeven worden.

Vanuit de veiligheidsregio, en ook door de (loco)burgemeester van Groningen zijn er voorafgaand aan de betreffende vrijdagavond contacten ter ondersteuning van de gemeente Haren onderhouden. Daarnaast zijn er voorafgaand, tijdens en na afloop van "Project X" diverse ambtenaren van de gemeente Groningen ingezet om de gemeente Haren te ondersteunen (ik



verwijs u voor een verdere toelichting hierop naar de beantwoording van de raadsvragen van de SP met kenmerk BD 13.3597129).

Voor die samenwerking was geen opschaling naar een GRIP-structuur vereist.

Ik wil graag een accuraat beeld schetsen over de (on)mogelijkheden van 'steun door de Veiligheidsregio'. De Veiligheidsregio (VR) Groningen is beheerder van de samenwerkingsstructuur van 8 crisispartners (politie, brandweer, GHOR, provincie, waterschap, OM, defensie, gemeenten). Er zijn slechts enkele medewerkers die zich dagelijks bezighouden met taken op het gebied van crisisbeheersing. Voor het overige moet extra personeel bij crises uit de organisaties van de samenwerkingspartners betrokken worden. Het afkondigen van een GRIP is 'slechts' het in werking laten treden van een (vooraf afgesproken) werkwijze over hoe de coördinatie tussen de verschillende crisispartners verloopt.

Door de gemeentelijke kolom binnen de VR was al eerder onderkend dat vooral kleinere gemeenten kwetsbaar zijn bij (langdurige) crises en rampen. Kwaliteit en kwantiteit zijn niet altijd vanzelfsprekend. De gemeentelijke kolom is daarom gestart met het vormen van expertteams. Voor wat betreft het expertteam Bevolkingszorg kan ik u melden dat de procesbeschrijving gereed is en dat inmiddels de functies algemeen commandant en officier bevolkingszorg zijn ingevuld en opgeleid. Voor wat betreft Crisiscommunicatie is mijn verwachting dat de procesbeschrijving – mede gebaseerd op landelijke ervaringen en richtlijnen – binnenkort gereed is, waarna kan worden begonnen met de werving, selectie, opleiding en training van de cruciale functies op het terrein van crisiscommunicatie.

Voor een deel van deze functies wordt hard piket ingevoerd zodat gemeenten en andere organisaties uit de veiligheidskolommen 24 uren per dag, 7 dagen per week (en ook buiten GRIP-situaties) een beroep kunnen doen op het expertteam Crisiscommunicatie.

Het rapport Cohen is voor mij aanleiding om de gemeentelijke kolom te verzoeken om versneld tot de vorming van de expertteams te komen.

Ik hecht er waarde aan om ook binnen de veiligheidsregio uitgebreid stil te staan bij het rapport Cohen. Zoals ik hiervoor reeds aangaf vindt er op 18 april een bestuurlijke conferentie plaats waarin het rapport Cohen besproken zal worden. Niet alleen zijn alle burgemeesters van Groningen, Friesland en Drenthe voor deze conferentie uitgenodigd (en daarmee ook de voorzitters van de Veiligheidsregio's Friesland en Drenthe), ook de drie directeuren van de respectievelijke veiligheidsregio's zijn uitgenodigd. Vraagpunten die aan de orde komen en betrekking hebben op de VR kunnen op deze manier op adequate wijze opgepakt worden.

## Sociale media

Het ontwikkelen van een strategie ten aanzien van sociale media is volgens de commissie Cohen *“een centrale strategische taak geworden die hoog moet worden belegd in het management van het Openbaar Bestuur.”* Zowel het college als de ambtelijke organisatie zien die strategische taak en geven het prioriteit. Het college komt nog voor de zomer met een herijking van het huidige beleid met betrekking tot sociale media (vervolg op de nota #GGSM van 2011) en geeft inzicht in pilots en onderzoeken op dit gebied.

In de reactie van de Minister van Veiligheid en Justitie van 28 maart 2012 op het rapport Cohen staat:

*“de commissie benadrukt het grote belang van de sociale media voor jongeren en schetst dat een deel van de belevingswereld van jongeren zich afspeelt in de virtuele wereld. Het gaat erom dat overheden zich kunnen inleven in de belevingswereld van jongeren. Overheidsdienaren moeten zich meer in het perspectief van de burger en dus ook van jongeren verplaatsen en hen - waar mogelijk - ook betrekken bij hun afwegingen. De ontwikkelingen binnen de sociale media zijn snel en fluïde, daarom is naast permanente alertheid ook innovatie van belang.”*

Dit is een conclusie die ik geheel onderschrijf.

Voor het verhogen van het kennisniveau van de ambtelijke organisatie is een intern opleidingsprogramma ontwikkeld dat bestaat uit een serie basistrainingen. Dit opleidingsprogramma gaat eind april van start. In het project Opening Up - waarin in Europees verband de gemeente Groningen op gebied van social media samenwerkt met onder meer de Hanzehogeschool en Politie - vindt dit voorjaar een leergang plaats. Deelnemers aan die leergang zullen als ‘koplopers’ in hun organisatie fungeren en spelen een leidende rol bij de inzet van social media in teams en projectgroepen. Ook ambtenaren van de gemeente Groningen doen mee aan deze leergang. De ontwikkelingen op het gebied van digitale media en online communicatie gaan razendsnel.

In Groningen willen we ruimte bieden aan innovatieve technieken door het faciliteren van onderzoek, doen van pilots en het stimuleren van kennisuitwisseling in landelijke netwerken en met omliggende gemeenten.

Het monitoren van de vele sociale mediakanalen vereist kennis, capaciteit en technische faciliteiten.

Vorig jaar hebben we als gemeente hiermee geëxperimenteerd en zijn er bezoeken gebracht aan reeds functionerende webcare-teams (van o.a. KPN) om te ervaren wat er allemaal bij komt kijken wanneer je vanuit de gemeente reageert op berichten op social media-kanalen. De oprichting van het Shared Service Center (SSC) en het Klant Contact Centrum (KCC) bieden mogelijkheden voor een centrale aanpak van webcare.

Ik ben het eens met de aanbeveling van de Commissie Cohen om *“mogelijke strategieën en tactieken van interventie te onderzoeken”* evenals *“het inschakelen van ambassadeurs en intermediairs die een gewenst standpunt verkondigen binnen de sociale media.”* Hiertoe willen we wijkprofessionals die op sociale media actief zijn (zoals ambtenaren, wijkagenten, medewerkers van MJD, Stiel, onderwijsinstellingen etc.) in kaart brengen en met elkaar verbinden. Daarnaast wil ik gebruik gaan maken van de kennis van jongeren die vaak beter thuis zijn in de wereld van de sociale media.

## **Alcohol**

In het rapport van de commissie Cohen wordt met nadruk gewezen op de rol die de factor *alcohol* heeft gespeeld. Het was in overvloedige mate aanwezig en de winkels bleven open. Er was een noodverordening van kracht die bepaalde dat je in Haren wel alcohol bij je mocht hebben, maar het niet op straat op mocht drinken. Die verordening werd echter, gezien het grote aantal mensen, niet handhaafbaar geacht door de politie en is ook niet gehandhaafd.

Ik ben mij er sterk van bewust dat ook in het Groninger uitgaansleven en tijdens evenementen alcohol een risicofactor is. Veel incidenten die tijdens evenementen en uitgaansavonden plaatsvinden zijn alcohol gerelateerd. Sinds enige jaren wordt in de gemeente Groningen stevig ingezet op de preventie van overmatig alcoholgebruik door jongeren (zie o.a. de nota *“Aanpak overmatig alcoholgebruik 2008-2011”*, het in 2012 gesloten provinciale convenant Alcohol & Jongeren en de kadernota *“Aanpak alcoholgebruik jongeren 2013-2016”*).

In de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen staan bevoegdheden om alcoholgebruik op de openbare weg tegen te gaan. Daarnaast is sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Drank- en Horecawet per 1 januari 2013, is

het in bezit hebben van alcoholhoudende drank in de openbare ruimte door personen jonger dan 16 jaar een strafbaar feit<sup>1</sup>.

De commissie Cohen heeft geconstateerd dat een verbod alleen stand houdt als er ook daadwerkelijk op gehandhaafd wordt. Zo veel mogelijk handhaven is ook mijn streven, maar de handhaving van de bovenstaande bepalingen zal, evenals de handhaving van de noodverordening in Haren, in grote mensenmassa's in de openbare ruimte moeilijk te realiseren zijn. Dit geldt bijvoorbeeld tijdens een groot volksevenement als Koninginnedag.

In geval van (vrees voor) ernstige verstoringen van de openbare orde en veiligheid kan ik wel van mijn noodbevoegdheden (artikel 175 en 176 Gemeentewet) gebruik maken, maar zal ik ook samen met de politie moeten nagaan of, en zo ja hoe, de maatregelen gehandhaafd kunnen worden. Deze scenario's zal ik, conform de aanbevelingen van de commissie Cohen, samen met de politie uitschrijven en (laten) doornemen zodat in geval van crisis een ieder weet wat de reële mogelijkheden van handhaving zijn.

### **Concluderend**

Er zijn veel lessen uit de gebeurtenissen in Haren en het rapport van de commissie Cohen te trekken. Ze strekken zich ook uit tot mijn verschillende rollen. Ik probeer mij zoveel mogelijk voor te bereiden op potentiële crises en rampen. Daarbij word ik geregeld geconfronteerd met de twee werelden die de commissie Cohen zo treffend weet te beschrijven:

*“De min of meer vanzelfsprekende tegenstelling tussen generaties speelde op de achtergrond een rol: jongeren die grenzen opzoeken, die op zoek zijn naar spannende ervaringen, die zich weinig zorgen maken over de risico's die aan een dergelijk grootschalig evenement kleven, met daartegenover de oudere generatie, vertegenwoordigd door ouders en autoriteiten, die grenzen stellen, zich sneller zorgen maken over wat er mis kan gaan, die niet alleen beducht zijn voor veiligheid en openbare orde, maar daar ook verantwoordelijkheid voor dragen.” (blz. 24 Hoofdrapport commissie Project X)*

Ik ben mij bewust van de twee werelden, de belangen rondom evenementen en dilemma's die spelen tijdens rampen en crises. Het is een uitdaging voor

---

<sup>1</sup> De Tweede Kamer is inmiddels akkoord gegaan met een wijziging van de Drank- en Horecawet waarin deze leeftijdsgrens verhoogd wordt naar 18 jaar. Het kabinet streeft er naar, onder voorbehoud van instemming van de Eerste Kamer, de nieuwe leeftijdsgrens uiterlijk per 1 januari 2014 in te laten gaan.



mij om deze werelden tot elkaar te brengen. Ik probeer tot een goede afweging te komen en mijn verantwoordelijkheden te nemen, zonder het belang van een bruisende stad uit het oog te verliezen.

Met vriendelijke groet,  
burgemeester van Groningen,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial "P" followed by a series of connected, wavy lines representing the rest of the name.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel